

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 56 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2013

Spis treści

• Adam Czesław Dobroński <i>Osiadła polskie w Afryce</i>	3
• Danuta Sedlak <i>Polski cmentarz na równiku</i>	37
• Herkulan Wróbel OFM <i>Przez Syberię do Ameryki Południowej. Opowieść o ojcu Justynianie Maciaszku OFM...</i>	43
• Jolanta Aniszewska <i>Ocalona pamięć...</i>	51
• Eugeniusz Niebelski <i>Sesja poświęcona Powstaniu Styczniowemu...</i>	69
RELACJE Z ZESŁANIA	
• Ludwika Turowska <i>Sześć lat na zesłaniu</i>	79
• Anna Charchan <i>W 1949 na Sybir nas zesłali...</i>	82
• Teresa Gospodarczyk <i>Wywiezieni na Sybir</i>	86
KRONIKA	
• Aneta Hoffmann <i>Ogólnopolska kampania edukacyjna...</i>	91
• Mirosław Grudzień <i>Nagroda literacka dla Anatola Diaczyńskiego w Stalowej Woli</i>	92
• Sylwia Trzeciakowska <i>Międzynarodowa Szkoła Muzeologii „Rosja – XX wiek...”</i>	96

Od redakcji

O początku swego istnienia (1996) kwartalnik „Zesłaniec” odwołuje się do szeroko pojętej tradycji związków polsko-syberyjskich. Problematyka ta doczekała się wielu oryginalnych ujęć, w których częstokroć pojawiają się kwestie dziedzictwa naukowego, gospodarczego i cywilizacyjnego za Uralem. Bez wątpienia tematyka ta ciągle obecna na łamach naszego pisma nadal przyjmowana jest z zainteresowaniem i wzbogaca wiedzę o dziejach Polaków na Syberii.

W nurt ten wpisuje się też tradycyjna już część naszego kwartalnika zwana relacjami z zesłania. Zesłania te stanowiące jedno z najtragiczniejszych doświadczeń nosiły charakter czterech masowych deportacji Polaków w latach 1940-1941 oraz wywózek przypadających na lata 1944-1945 po wkroczeniu Armii Czerwonej na tzw. Kresy Wschodnie.

Dzieje tych wydarzeń można odnaleźć w wielu relacjach o różnym natężeniu faktograficznym z zakresu zesłańczego losu, są też w nich niezwykle barwne i szczegółowo opisane kontakty z autochtonicznymi ludami Syberii, opisy stepów Kazachstanu, kolorowych pejzaży tajgi i tundry syberyjskiej. Dotyczy to rzecz jasna, także zjawisk kulturowych stanowiących istotną formę tożsamości tubylczych grup etnicznych, z którymi spotykano się na zesłaniu. Sprawy te pojawiają się nieraz w tych relacjach i dopełniają smutne realia wygnańczego losu.

- **Ewa Ziółkowska**
Wręczono nagrody „Przeglądu
Wschodniego” 2012 **97**

REGAŁ Z KSIĄŻKAMI

- *Polacy w guberni archangielskiej
w XIX i XX wieku*, Wrocław 2012
(Barbara Noworolska) **101**
- Anna Rudawcowa, *Wiersze z Sybiru*,
pośl. Jerzy Fiećko, Gliwice 2013.
(Katarzyna Fedorowicz) **104**
- Anna Gomółka, *Jan Michał Witort.
Wprowadzenie do antropologii....*,
Katowice 2011.
(Anna Milewska-Młynik) **107**
- Janusz Kamocki, *Egzotyczne podróże
etnografa. Azjatyckie wędrówki
i poszukiwania polskich zesańców
w ZSRR*, Wydawnictwo Kubajak,
Krzeszowice 2013.
(BronisławPrzesmycki) **109**

Na okładce: Brygada do korowania i koszenia traw dla koni, obwód archangielski, posesiłek Małyje Izby, (s. 1); Danuta Szarejko nad grobem matki w Kazachstanie (s. 4). Zdjęcia ze zbiorów Muzeum w Stargardzie

Zeszyt opublikowany dzięki dotacji Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Wydawca: Zarząd Główny
Związku Sybiraków,
ul. Mazowiecka 12
00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71

Redakcja: A. Dobroński,
A. Dzienkiewicz, W. Krawczyński,
A. Kuczyński (red. nacz.), S. Sikorski,
P. Zworski
Sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska

Wykonawca: Skład, druk i oprawa –
QUAESTIO Przemysław Włodarczyk,
ul. Paczkowska 26; 50-503 Wrocław

Copyright nazwy „Zesłaniec”
by A. Kuczyński

Adres redakcji: ul. Bystrzycka 61/3
54-215 Wrocław, tel. 71/351 10 94

Publikowane w „Zesłańcu” artykuły przybliżają obraz polskiej obecności na Syberii, ukazany z perspektywy historycznej, jak i współczesnej dotyczącej odradzania się kultury i świadomości etnicznej Polaków mieszkających do dzisiaj w wielu rejonach syberyjskiej ziemi. Gorąco zachęcam do zapoznania się z refleksjami na ten temat zawartymi w relacji Biskupa Cyryla Klimowicza z Irkucka poświęconymi historii, pamięci i współczesnemu duszpasterstwu Kościoła katolickiego na Syberii oraz powstańcowi styczniowemu Józefowi Kalinowskiemu, zesłanemu na Syberię, dziś wyniesionemu na ołtarze i czczonemu w Osobie św. Rafała. Jest w tej relacji spojrzenie na przeszłość oraz teraźniejszość Polaków w Irkucku, Usolu, Wierszynie oraz w innych zakątkach syberyjskiej ziemi, których losy były przeorane przez sowiecką bezwzględność

Artykuły zawarte w tym zeszycie „Zesłańca” dowodnie potwierdzają, że są one ważne, społecznie użyteczne i odwołują się do złożonych kontekstów polsko-syberyjskich przedstawionych dzięki wysiłkowi autorów. Mam nadzieję, że w artykułach tych znajdą Czytelnicy interesujące ich wątki. Jednocześnie dziękujemy im za propagowanie „Zesłańca”, a Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa za finansowe wspieranie naszego piśma, jedyne w tej chwili periodyku poświęconego związkom polsko-syberyjskim.

Wiesław Krawczyński
**Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków**